

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Thai migrant women in the Netherlands : cross-cultural marriages and families

Suksomboon, P.

Citation

Suksomboon, P. (2009, June 11). *Thai migrant women in the Netherlands : cross-cultural marriages and families*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13833>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13833>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting

Dit proefschrift onderzoekt de huwelijksmigratie van Thaise vrouwen naar Nederland. Het laat de wisselvalligheden zien van een dagelijkse leven waarin zij interculturele en/of lange-afstand-relaties aangaan en onderhouden met hun Nederlandse echtgenoot, hun schoonfamilie, Thaise verwanten en vrienden in Nederland, maar ook met hun familie en achtergebleven dorpsgenoten in Thailand. Vier hoofdvragen staan in dit onderzoek centraal: 1) Welke factoren brengen de Thaise vrouwen er toe om te trouwen en te verhuizen? 2) Welke Thaise en Nederlandse familiewaarden liggen ten grondslag aan de huwelijksrelatie van Thai-Nederlandse paren en aan hun contact met hun eigen familie en hun schoonfamilie? 3) Hoe vormen, onderhouden en vernieuwen Thaise vrouwen hun relaties met familieleden en vrienden in Nederland? 4) Welke invloed hebben migratie en transnationalisme op het verloop van het leven en de dagelijkse ervaringen van de niet-migranten in het land van herkomst? Het onderzoek volgt een kwalitatieve benadering en gebruikt voor het verzamelen en analyseren van de data etnografische onderzoeksmethoden, zoals literatuurstudie, diepte-interviews en participerende observatie.

Hoewel het aantal interculturele huwelijken van vrouwelijke Thaise migranten beperkt kan worden genoemd, hebben deze huwelijken enkele specifieke kenmerken. Allereerst gaat het om een nieuw verschijnsel dat verband houdt met het proces van globalisering, transnationalisme en verbetering van transport en communicatie. Dit proces maakt een ontmoeting van Thaise vrouwen en Nederlandse mannen mogelijk en stelt hen in staat om in de beginfase van hun contact een relatie op lange afstand te onderhouden. In de tweede plaats is een dergelijk intercultureel huwelijk voor Thaise vrouwen een bijzondere manier om naar Nederland te komen. Dank zij een huwelijk met een Nederlandse man vormen Thaise vrouwen de meerderheid van de Thaise migranten in Nederland. In 2008 waren er in Nederland 14.281 Thaise migranten, onder wie 10.225 vrouwen. Onder de eerste generatie Thaise migranten vormen de vrouwen een meerderheid van 81 procent met 8.260 personen.

Hoofdstuk 1 betoogt dat economisch profijt en de kans om te migreren niet de enige prikkels zijn die Thaise vrouwen ertoe bewegen om te trouwen en naar Nederland te verhuizen. Andere historische en sociaal-culturele invloeden spelen tevens een rol, evenals gender.

Daarnaast deconstrueert dit hoofdstuk het Eurocentrische idee dat het moderne huwelijk uitsluitend gebaseerd is op de eigen keuze van het individu en ‘romantische liefde’. De familie van beide kanten is betrokken bij de keuze voor een intercultureel huwelijk, zij het op verschillende manieren en in verschillende gradaties. De sociaal-economische status en de levensloop van de de Thai-Nederlandse paren vormen mede het motief om te trouwen en zijn ook van invloed op de mate waarin de familie bij een dergelijk huwelijk betrokken is. Door de culturele en praktische kanten van het huwelijk in de Thaise en Nederlandse samenleving bloot te leggen, laat dit hoofdstuk zien dat huwelijksvoorkeuren en huwelijksrituelen tussen samenlevingen kunnen verschillen en trekt het de aanname in twijfel dat ‘liefde’ de enige grondslag voor het huwelijk is.

Een ander belangrijk kenmerk van het interculturele huwelijk is dat het twee verschillende en soms strijdige opvattingen van verantwoordelijkheid ten aanzien van de familie omvat. Dat is het onderwerp van hoofdstuk 2. In het Thaise ‘script’ behoren zowel de eigen familie als de aangetrouwde familie tot de *khrop khrua* (familie) en wordt er veel waarde aan gehecht dat kinderen – ook wanneer ze volwassen zijn – hun dankbaarheid tegenover de ouders tonen. Aan de Nederlandse kant staan er twee noties van familie tegenover elkaar, *gezin* (de twee partners en hun jonge kinderen) en *familie* (de meer uitgebreide kring van verwanten aan beide kanten). Gezin en familie leven meestal niet samen en vormen zelden een gezamenlijk huishouden. Het gevolg van de Thaise verwachtingen is dat ook de vrouwelijke migrant wordt geacht bij te dragen aan het welzijn van de ouders en soms zelfs aan dat van de hele familie. Dit kan makkelijk tot een probleem leiden aangezien de Nederlandse echtgenoot niet verwacht dat de vrouw met wie hij net getrouwd is financiële verplichtingen heeft tegenover haar familie. Omdat de vrouwen zijn groot gebracht met de Thaise notie van wederkerigheid tussen verwanten en schoonfamilie, kunnen zij op hun beurt moeilijk begrijpen dat de Nederlandse schoonfamilie zich minder verplicht voelt dagelijkse hulp te bieden en zorg te verlenen. Het laatste deel van dit hoofdstuk laat zien dat de echtparen over dergelijke verschillen in familienormen onderhandelen en compromissen sluiten. We zien dan ook verschillende manieren waarop het huishouden geregeld wordt.

Zoals eerder gezegd heb ik benadrukt dat huwelijk, ‘liefde’, intimiteit en familie per samenleving verschillen, uiteenlopende culturele betekenissen hebben en anders worden

waargenomen. Dit inzicht stelt me in staat beter te begrijpen hoe ‘families’ worden geconcipieerd en vorm krijgen. Het verschaft me ook de kennis van antropologische studies naar verwantschap en van de recente inzichten op dit gebied. Dit onderzoeksterrein heeft afstand genomen van de overheersende aandacht voor de formele ‘vorm’ van verwantschap en streeft in plaats daarvan naar een meer genuanceerd begrip van de betekenissen en individuele ruimte van mensen om hun relaties te veranderen en te hervormen. In hoofdstuk 3 wordt bijvoorbeeld het concept ‘relatedness’ (Carsten 1995; 2000; Strathern 1992) toegepast om zowel de meer open betekenissen als de sociale en emotionele aspecten te onderzoeken van de verschillende manieren van ‘verwant zijn aan’ of ‘bevriend zijn met’ onder Thaise vrouwen in Nederland. In plaats van aan te nemen dat verwantschap een unieke relatie is en zichzelf in stand houdt, suggereert dit hoofdstuk dat alleen het feit dat vrouwen elkaars bloedverwant zijn nog niet garandeert dat een vrouw die als een der eersten gemigreerd is, voortdurend hulp zal bieden aan een verwant die zojuist is aangekomen. Wil men verwant van elkaar zijn, dan moet die situatie gevoed worden door het uitwisselen van materiële steun, wederzijdse hulp en emotionele bijstand. De aan- of afwezigheid van deze kwaliteiten bepaalt of de onderlinge band wordt voortgezet of juist verbroken. Ik benadruk tevens de dynamische kenmerken van de vriendschapsrelaties tussen de Thaise vrouwen door te laten zien dat zij het hebben van vrienden en kennissen op uiteenlopende wijze definiëren, selecteren en creëren. Deze verschillende vormen van vriendschap worden aangeduid met een reeks van verschillende Thaise woorden. Dit hoofdstuk laat tevens zien dat ongelijke ideeën over en andere praktijken van vriendschap onder Thai en Nederlanders aanleiding kunnen geven tot misverstanden en soms tot huwelijksconflicten.

Hoofdstuk 4 laat zien dat huwelijksmigratie niet alleen van invloed is op de geografische verplaatsing van de vrouwen, maar ook op veranderingen in hun levensloop en op de zorg voor de familie. De vrouwen definiëren hun migratie-ervaringen, verandering en verstoring van carrière en hun sociale mobiliteit in Nederland niet op dezelfde manier. Hun percepties worden veeleer bepaald door hun sociale positie, de sociaal-economische achtergronden van hun familie en de Thaise mythe van ‘het rijke Westen’. Om met het probleem van de grote afstand en met de veranderingen in hun levenscycli ten gevolge van hun huwelijksmigratie om te kunnen gaan, maken de vrouwen zich verschillende praktijken eigen om hun kinderen op te voeden. Dit

hoofdstuk laat zien dat de ideeën over en praktijken van moederschap maatschappelijk en cultureel zijn geconstrueerd. De biologische moeder wordt vaak gezien als de enige bron van zorg voor het (jonge) kind, vooral in de Nederlandse middenklasse. In de Thaise samenleving kan het kind daarentegen worden grootgebracht door de moeder, maar ook door een bredere kring van familieleden. Dit hoofdstuk maakt ten slotte duidelijk dat de economische steun van de vrouwen aan hun familie niet moet worden gezien als alleen maar een manier om te voldoen aan familieverplichtingen van de dochter. Het is ook een tegenprestatie verleend aan familieleden in ruil voor de zorg die zij aan haar familie hebben gegeven.

Huwelijksmigratie en transnationalisme beïnvloeden de banden van de vrouwen met hun achtergebleven familie en hebben onvermijdelijk gevolgen voor het leven van de achterblijvers, een onderwerp dat centraal staat in hoofdstuk 5. De vrouwen hanteren multi-dimensionele en veranderlijke gevoelens met betrekking tot ‘gemeenschap’ (community) en ‘thuis’ teneinde om te kunnen gaan met de geografische scheiding van hun familie en de situaties waarmee ze dagelijks worden geconfronteerd. Het geldt dat vrouwen naar huis sturen (‘remittances’) heeft ambivalente gevolgen; het verbetert de welvaart van de familie van de vrouw, maar schept tegelijkertijd sociaal-economische ongelijkheid tussen families met en families zonder migranten. Niet alleen geldt maar ook ‘social remittances’ —ideeën, symbolen en praktijken — vloeien van het land van bestemming naar het land van herkomst (Levit 2000). Die worden daar gecombineerd met de Thaise waardering van het ‘rijke Westen’ en veroorzaken bij de vrouwen in de dorpen een voorkeur voor huwelijksmigratie. In dit hoofdstuk wordt de term ‘reversal of social remittances’ voorgesteld om te laten zien dat waarden, ideeën en praktijken ook naar het land van vestiging worden teruggestuurd en dat die op hun beurt, althans tot op zekere hoogte, de attitudes en levensstijlen van de inwoners van het gastland problematiseren en uitdagen. Als voorbeeld van de ‘reversal of social remittances’ wordt er ingegaan op een groep van Nederlandse mannen die, nadat zij het ‘succesvolle’ huwelijk van een Thai-Nederlands paar hadden gezien, daarna hetzelfde pad wilden volgen. Ik besluit het hoofdstuk met een analyse van de ‘reverse flow’ van gepensioneerde Nederlandse mannen en hun Thaise vrouwen naar Thailand en van de manier waarop zij zich daar opnieuw vestigen.